

ЛИТВА ПІДПИСАЛА ЕКОНОМІЧНИЙ ДОГОВІР З РСФСР

Москва. — Прем'єр-міністр Литовської Республіки Казіміра Прунскене підписала договір про економічне співробітництво з Російською СФСР. У договорі гарантується Литві поставу пального-енергетичних ресурсів за союзними, а не світовими цінами, передбачається виконання Литвою окремих зобов'язань по відношенню до ССРСР. Ідеться зокрема про постачання цих родів виробництва, в яких Литва спеціалізувалася досі в загальній структурі союзу економіки.

У зв'язку з підписанням цього договору К. Прунскене дала інтерв'ю московській газеті „Ізвестія“, надруковане в числі з 20-го серпня. Відповідаючи на питання про ролі економічної блокаде Литви у рішенні прийняти мораторій на виконання декларації про відновлення Литовської Республіки, вона сказала, що мораторій був компромісним кроком для литовської і союзу сторін. Він має більше політичне, ніж правове значення. „Це був політичний маневр, ціну якого знають обидві сторони“. Прем'єр-міністр ствердила, що згідно з соціологічними дослідженнями, 80 відсотків населення Литви підтримує рішення уряду. Варто згадати, що доклади проблеми переговорів з ССРСР створилися контрверсією між урядом і парламентом Литовської Республіки. К. Прунскене обстоювала думку ввести в дію мораторій і почати переговори, натомість більш радикальні настрої парламенту зі своїм головою Вітаутасом Ландсбергісом гостро виступили проти цього. Вікіції прийшло до компромісу.

Згідно зі словами К. Прунскене, Росія — це 52 відсотки зовнішньої торгівлі Литви, основний покупець продуктів і зв'язки з нею Литва думає розвивати, через спільні підприємства, активну участь у посередництві по-

Плянують створити Товариство Інженерів України

Київ. — Під час міжнародної конференції п.з. „Проблеми комплексної автоматизації“, що відбувається в Києві 17-20-го жовтня, на базі Київського Політехнічного Інституту планується проведення Установчих зборів Товариства Інженерів України. Бажаючи взяти участь в

ЛВІВ КВІТАМИ ПРОЩАВ ЧЛЕНІВ

ЛІКАРСЬКОГО КОНГРЕСУ

Львів (О. Кузьмович). — Після двох тижнів інтенсивної праці, 160 доповідей на медичні теми, зустрічей з інтелектуалами Києва та Львова, 16-го серпня прийшло до святкового закінчення III Конгресу Світової Федерації Українських Лікарських Товариств. Добре відома нам зала театру опери та балету ім. І.Франка заповнилася 16-го серпня вщерть учасниками конгресу враз із родинами та львів'янами, які дуже хотіли бути ще цей останній вечір із численною групою українських лікарів в діаспорі. Біля входу до зали гостей вітали привітні львів'янки трояндами.

Тож не дивно, що ряд промовців, які виступили на початку святкового вечора підкреслювали жаль з приводу закінчення конгресу, а з цим історичної зустрічі українських лікарів із цілою світу.

Першим промовляв Вячеслав Чорновіл, який назвав цей конгрес великим святом єднання, а Богдан Котик, мейор міста Львова, підкреслював, що український народ, який відкидав досі свою еміграцію, тепер гостинно відчиняє її свої скромні двері і бажає єдності з нею та спільної

РІВНЕ ПОТРЕБУЄ ДОПОМОГИ

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Юрій Шевчук, депутат до Міської Ради у Рівному і голова постійної депутатської Комісії для реалізації української мови стоїть перед великим завданням після повороту додому. Він саме закінчив навчання у Літній Школі Українознавства у Гарварді, де викладав на середніх курсах українську мову, та з початком вересня повертається до Рівного. Редакція „Свободи“ він відвідує, щоб розповісти про свої плани та потреби свого міста, які йому тепер найбільше лежать на серці. Його відвідання в ЗСА вже друге, як він нас про це повідомив, він кандидат філософських наук і працює в Рівному в Українському Інституті Водного Господарства, викладаючи англійську мову, тому завдяки окремому виклику віддалося йому приїхати цього року в Літню Школу в Гарварді.

— Але ви тепер і депутат. Чи з вашого терену вже хтось тут був і чи ви можете розкрити нам про проблеми загального характеру у Рівному?

— Так, я, здається, перший депутат з Рівного, що виїхав за кордон і тому мені доля нашого міста дуже лежить на серці. Конкретно, як вам відомо район Рівне загрожений дуже радіацією і нам доконче треба мати приладдя для прослідження радіоактивності в Рівному. Нам треба мати принаймні 4-5 таких детекторів, які тут знадобляться. „Проб“, щоб мати змогу постійно слідувати за високою радіацією.

— А як у вас з іншим технічним приладдям?

— Чи уявляєте, що місто не має жодного компютера

Ю. Шевчук

та ніяких інших технологічних засобів, які тут у вас на щоденному порядку? Тому я дуже надіюсь на фінансову допомогу давніших мешканців Волині, які тепер тут живуть і на те, що вони зрозуміють наші потреби.

— Ви, розуміється, належите до НРУП, чи так?

— Не лише я належу та є депутатом саме від Руху, але в Рівному об'єднані у НРУП майже усі організації, навіть коли вони не є ним організаційно охоплені. Але всі вони йдуть до однієї мети. Там стає тепер на ноги Українська Автокефальна Православна Церква, хоча досі є РПЦерква і до неї приходять українці. Товариство Української Мови спонсорує народний університет „Прогрес“, на курсах якого навчається біля 600 осіб щотижня, постала Спілка Незалежної Української Молоді, існує Українська Республіканська

(Закінчення на стор. 3)

Відбудеться конференція про економіку України

Кеймбридж, Масс. (Ф.К. У). — Четверта конференція на тему „Українська економіка 1970-1990-2000“ спонсорована Українським Науковим Інститутом Гарвардського Університету, Канадським Інститутом Українських Студій та Департаментом Економіки Темплського університету, відбувається тут 7-9-го вересня.

Конференція поділена на п'ять сесій, на яких буде прочитано 20 доповідей. Доповідаті будуть аналізувати сучасну економічну ситуацію України в загальному, включно з політичними

раміфікаціями: економічний розвиток цілої економіки, як також її важливіших секторів від 1970-их років та проєкції до 2000 року; доступність та якість людських і матеріальних ресурсів; життєвий рівень населення з особливим наголосом на екологічній ситуації. Заключна сесія конференції буде присвячена за гальні дискусії.

Досі 25 науковців зголосилися виступити на конференції з доповідями. Крім економістів із ЗСА, Канади, Німеччини і Англії, вперше в цій серії конференцій про українську економіку візьмуть участь та виступлять з доповідями шість видатних вчених з України — Києва, Львова і Донецька. Як у випадку попередніх трьох конференцій, доповіді цієї конференції вийдуть окремих виданням.

Україна переживає нечувану революційну подію. В додатку до стрімкого осягнення політичну незалежність, заміна скоординованої командної економіки на соціально відповідальну ринкову економіку є справою найвищої пріоритету для українського народу. Конференція і заплановане видання її праць будуть інтелектуальним вкладом до розв'язки цих пекучих проблем.

На конференцію запрошуються всіх зацікавлених. Пріоритетна інформація про доклатні доповіді: Professor I.S. Koropecky, Department of Economics, Temple University, Philadelphia, Pa. 19122, або телефонувати на число: (215) 787-8168.

ТОВАРИСЬКІ ЗАБАВИ НА СУМІСЬСЬКІЙ ОСЕЛІ

Елленвілл, Н. Й. — Тут на оселі СУМ від п'ятниці, 31-го серпня, до неділі, 2-го вересня, відбудуться товариські забави під час 39-го Всеамериканського Здангу. Початок го год. 9-й вечора.

РАДА БЕЗПЕКИ СХВАЛИЛА ВІЙСЬКОВУ БЛОКАДУ ІРАКУ

Нью Йорк. — В суботу, 25-го серпня, Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй переважною більшістю голосів схвалила дії американської і союзних з нею армій щодо огляду кораблів, які йдуть в іранські порти і з них, узаконивши тим самим повну економічну блокаду режиму президента Гуссейна. За прийняття резолюції проголосували всі п'ять постійних членів Ради Безпеки, включаючи Союзі Союз і Китай. Представники Куби і Смену, які є непостійними членами Ради, при голосуванні стрималися.

Загальна резолюція написана в досить розпливчатих тонах, однак допускає дуже широке тлумачення. За словами американського посла при ООН Томаса Пікерінга, вона санкціонує „мінімальне використання сили в необхідних випадках“, не зважаючи на те, що в тексті цих слів нема.

Т. Пікерінг не пояснив, що саме він має на увазі під „мінімальним використанням сили“, але дорадник президента Буша зі справ національної безпеки Брент Скоттсфорт заявив, що відносно американських бойових кораблів мають право оглядати будь-які комерційні кораблі в північній частині Перської затоки і в затоці Ахаба. На випадок необхідності, американські кораблі можуть навіть відкривати вогонь по комерційних кораблях за невиконання наказу.

Подібний захід, за словами кореспондента газети „Нью Йорк Таймс“ Еріка Пейса, може викликати „відплатний удар“ з боку іракської авіації, але ЗСА ясно і недвозначно дали зрозуміти, що будь-яка військова акція іракського режиму не залишиться без відповіді.

У СВІТІ

ІРАКСЬКИЙ ДИКТАТОР Саддам Гуссейн дав дозвіл на приїзд до Іраку негритянського пастора Джордеса Джексона, який поїде туди в характері журналіста. „Нас повідомили офіційно, що така подорож є можливою“, — заявив Джексон під час розмови з кореспондентом агентства Асоційейтед Пресс, маючи на увазі не тільки себе, але цілу групу працівників телевізійної програми „Шов Дж. Джексона“. Програма розпочне передавати систематичні програми від 1-го жовтня. Не треба виключати, — кажуть політичні спостерігачі, — що обидва, Дж. Джексон і С. Гуссейн, використають нагоду для розмов про справи конфлікту на Близькому Сході. Раніше Джексон вже не раз їздив на Близький Схід для пологдження різних справ, очевидно, в неофіційному характері.

В БАГАТОХ МІСЦЕВОСТЯХ Південно-Африканської Республіки відбуваються масові демонстрації. Під приїжді тим разом поїхала кримінальна поліція і члени державної служби безпеки, яким закликають провокації та зумисні підіривні акції проти чорного населення. Деякі чорні керівники кажуть, що останні удари племен є також ділом державної служби безпеки. В Південній Африці все ще існує закон, що члени служби державної безпеки користуються необмеженими правами і мають право арештувати без суду кожного запідозреного. Деякі західні спостерігачі кажуть, що поліція застосовує подвійну гру у поборенні чорних: спершу напускають одні на одних, а потім на обидві групи наступають поліційні відділи і „присмирюють“ їх при допомозі слезоточивого газу, палиць і гумових куль.

ГРУПИ МІЖНАРОДНИХ терористів використовували територію Чехо-Словаччини, відбували там свої наради і вишколи, планували чергові терористичні акції проти західних держав при повній згоді і допомозі тодішніх комуністичних керівників. Про це розказав кореспондент газети „Млада Фронта“ співробітник відділу боротьби з тероризмом міністерства внутрішніх справ. Газета з тактичних міркувань не називає його прізвища, а подає тільки ініціали К.Д. Терористи користувалися спеціальними документами виданими ім чехо-словацьким міністерством внутрішніх справ, згідно службовою державної безпеки, вони могли виїжджати і приїжджати без окремої візи. Антитерористичний відділ тепер поновив свою працю, бо уряд не виключає, що в країні залишилися деякі небезпечні злочинці і терористи, яких треба позбутися за всяку ціну.

В БОЛГАРІЇ ЗНОВУ розпочалася урядова криза у зв'язку з вибором на пост президента першого некомуніста Желю Желева. Понад 40 років країною управляли комуністи і ім тепер дуже важко приходиться здавати керівництво в руки некомуністів. Прем'єр-міністр Андрей Луканов, один із здібніших болгарських політиків, який володів плавною кількома мовами, здав свій мандат президентові парламенту. Не можна виключати, що новий президент доручить йому формування нового уряду, до якого увійде більше реформістів. Тимчасово в країні поглибилися економічні труднощі, які збільшилися у зв'язку з подіями на Близькому Сході. Крім того Болгарія задовжена перед іншими країнами на понад 10 біл. дол. про віддачу яких тепер навіть немає мови. Болгарія планує вступити в членство Світового монетарного го банку, який, після переведення внутрішніх реформ в країні, прийде з допомогою також Болгарії.

В. Гавел закликає до боротьби з партократією

Прага, Чехо-Словаччина. — У вівторок, 21-го серпня, президент Чехо-Словаччини Вацлав Гавел виступив на масовій маніфестації, що відбулася на одній із центральних площ столиці і була присвячена сумній для народу цієї країни даті — 22-й річниці окупації Чехо-Словаччини армією Варшавського Пакту і придушенням „Празької весни“ — антикомуністичного руху 1968 року.

Така урочиста церемонія пам'яті жертв союзу окупації відзначається в країні вперше. На площі зібралося майже 100,000 пражан. Звертаючись до них, В. Гавел говорив про наслідки жорстокого придушення пражського повстання: „В результаті трагічних подій ми втратили 20 років. За цей час вирросло ціле покоління“.

Гавел звернувся до зібраних на революційні процеси, що відбуваються в країні. „Революція в Чехо-Словаччині ще не завершена, — сказав президент. — Не можна зупинятися на досягнутому ні на один день“.

Чехо-словацький президент обвинуватив державну бюрократію в прихованні підіривної діяльності проти перетворення, що відбуваються в країні, — демократизації політичного життя, переходу країни до

економіки вільного ринку. За словами Гавеля, „державна мафія“ покинула за собою ключеві пости на багатьох рівнях суспільства і свідомо гальмує хід реформи. „Наші супротивники не можуть більше надіятися на збройну підтримку з-за кордону, і якщо їм вдасться нас обманути, то винні будемо ми самі“, — сказав Гавел.

У своїй промові чехо-словацький президент, колишній політв'язень, закликав усі сили, що виступають за демократичні зміни, вивільнити бюрократів і весті з ними боротьбу.

Після урочистої маніфестації президент прийняв п'ятьох чехословаческих громадян, які в пам'ятні дні серпня 1968 року виступили з протестами проти окупації Чехо-Словаччини арміями Варшавського Пакту. Серед чехословаческих правозахисників, з якими зустрівся Гавел, була Єлена Боннер, вдова академіка Андрія Сахарова. День перед тим міський муніципалітет Праги присвоїв мужним чехословаческим борцям за свободу звання почесних громадян міста.

На урочистій церемонії був присутній Олександр Дубчек, голова Комуністичної партії Чехо-Словаччини в період „Празької весни“, який тепер очолює парламент країни.

Населення СССР домагається

більше товарів

Москва. — Агентство Асоційейтед Пресс інформувало, що в багатьох містах Союзу відбуваються так звані „економічні демонстрації“, які однак мають політичний характер, бо вони скеровані проти теперішнього уряду президента Михайла Горбачова і прем'єр-міністра Ніколая І. Рижкова, які не спроможні збільшити товари першої потреби і забезпечити ними населення.

У Челябинську, наприклад, дійшло до справжнього бунту населення проти місцевої влади і, очевидно, удару демонстрантів з міліцією. У випадку потерпели одні і другі, — інформувало агентство пресоє агентство і додає, що демонстранти вибили вікна в магазинах, пересертали й нищили автомобілі, кидали каміння в міліціонерів. ТАСС підкреслює, що „перед величчю“, „п'яні молодці“, які в першу чергу домагалися у властей горілки та тютюну.

Протести в Челябинську розпочалися в середу минулого тижня і тривали до суботи, 25-го серпня. В п'ятницю, 24-го демонстранти вимагали звільнення усіх в'язнів в місті, зокрема заарештованих демонстрантів. Міліція намагалася не

допустити демонстрантів до приміщення обласного комітету Компартії, але члени міської управи запевнили, що жодних безпорядків не буде і міліція змінила свою думку. Під час зустрічі делегати з представниками міської ради демонстранти домагалися покарання тих партійних і адміністративних осіб, які давали наказ міліції вживати проти демонстрантів фізичну силу.

Союзу газети, включно з „Ізвестіями“, намагалися заспокоїти населення тому, що подібні заворушення відбулися в багатьох інших населених пунктах СССР і центральний уряд побоювався, щоб вони не закінчилися великим генеральним страйком робітників. Робітничі спілки погрожували, що у випадку повторення жорсткої фізичної сили проти демонстрантів, які домагалися звільнення харчів, вони вийдуть на страйк.

Пресоє агентство Ройтерса повідомило, що підготвовлявся також страйк в Москві, але про нього міської влади скорі довідалися і шляхом переговорів та обіцянок знеурядували інакше страйкового комітету.

ЦІЛА КРАЇНА СТУРБОВАНА подіями на Близькому Сході та політикою

Адміністрації президента Джорджа Буша. Газета „Волл Стріт Джорнал“ і телекомпанія Ен-Бі-Сі провели опитування суспільної думки в середу, 22-го серпня. Одним із питань було: „Чи ви схвалюєте спрямування військових сил ЗСА до Савдійської Аравії?“ Думки розділилися на два полюси: білі підтримують, чорні — ні. 74 відсотки опитуваних білих відповіли позитивно, 17 відсотків — засудили політику Адміністрації Дж. Буша. Лише 41 відсоток чорних схвалив втручання ЗСА в арабський конфлікт та 42 відсотки засудили рішення Білого Дому. Кореспондент „Волл Стріт Джорнал“ Джейм Перрі, аналізуючи висліди опитування, пояснює різницю опінії білих і чорних громадян такими причинами: витрати на утримування війська та на воєнні дії обмежать внутрішньокрайові витрати на соціальні програми, втрати серед чорних військовослужбовців, які під час війни в Індокитаї, будуть більш ніж серед білих, війна на Близькому Сході приведе до економічного спаду, від якого в першу чергу страждатимуть чорні та, вкраще, деякі чорні відчувають на багато більшу культурну та духовну спільність з арабами, як з білими.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСОюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вливаються від членів УНС до суботи, 25-го серпня, 2,954 чеки — дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків — на суму

СВОБОДА **SVOBODA**
 FOUNDED 1893
 Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Monticomey Street, Jersey City, N.J. 07302.
 Svoboda (201) 434-0237 U.N.A. (201) 451-2200
 Бюро УНЧ у Вашингтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
 Subscription 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00
 U.N.A. members 1 year — \$15.00 Change of address — \$1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
 Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Гра Москви

Советський Союз, як один з п'яти постійних членів у Раді Безпеки Організації Об'єднаних Націй, голосував „за“ натоварування Іраку за його наїзд на Кувейт і за застосування проти Іраку економічних санкцій. Державна верхівка Америки прийняла вислід цього голосування, як велику перемогу своєї дипломатії і розголосила, що оце вперше ЗСА і СССР разом засвідчили перед усім світом свою „співпрацю“. Радість була коротка. Бо коли Америка повела блокаду Іраку, що стало практичним засобом реалізації резолюції економічних санкцій, то Советський Союз відмовився голосувати „за“ на запропоновану Америку резолюцію, яка схвалювала морську блокаду. Американському Уряду залежить на такій формальній апробати від ООН, бо ведення блокади без цієї апробати дає змогу іракському уряду твердити, що це американські імперіалісти ведуть агресивну політику всупереч міжнародному закону. У зв'язку з цим становищем СССР американська преса виявила, що Москва була головним поставальником зброї Іраку і що у столиці Іраку Багдаді є 7,000 советських старшин — „дорадників“ іракського військового штабу. Державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер звернувся телефонічно до советського міністра закордонних справ Едуарда Шеварднадзе, переконуючи його, щоб СССР залишився у міжнародній коаліції у теперішній кризі на Близькому Сході.

Не проголошено цієї розмови, але можна собі уявити, що Шеварднадзе, головний дорадник Горбачова у справах закордонної політики, крутив, бож це він сам є „магна парс“ традиційної політики СССР супроти арабського світу: представляти себе, як приятеля арабів та вказувати на Америку, як приятеля Ізраїля. Коли Саддам Гуссейн, фактичний диктатор Іраку, придбав 5,000 танків, та головним їхнім поставальником був саме Советський Союз. Більшевики ввесь час свого панування були і є горді за свою танкову зброю.

Советська преса висловилася проти перетворення тисяч чужинців в Іраку й Кувейті на закладників. І советська преса є рішуче проти застосування супроти Іраку збройної сили. Логічно і зрозуміло: Советський Союз грає на дві сторони. Найбільший атут Горбачова перед Компартиєю СССР та всіма громадянами імперії — це перехід від холодної війни до „співпраці“ з Америкою. Але поруч з цією „співпрацею“ Кремль не припинив своєї приязні з Третім світом, не припинив величезних субвенцій Кубі Фіделя Кастро і підризування впливів Америки в арабському світі. Секретар оборони Річард Чейні, який виявився енергійним речником Пентагону і зручним дипломатом супроти арабських країн, давно перестерігав, щоб не давати ніякої грошової допомоги Москві в її економічній скруті, бо кожний долар, даний Кремлю, піде на скріплення советської збройної сили або на субвенціювання ворогів Америки. У минулу середу, 22-го серпня 1990 року, Москва призналася, що у Багдаді є советські військові „дорадники“. Яка їхня роль тепер, коли реально нависла загроза війни Америки з Іраком? Чому Москва не відкинула цих „дорадників“ зараз же, коли війська Іраку вмаршували до Кувейту? Хто повірить у твердження Москви, що вона не знала про план цієї агресії та що ці советські військові „дорадники“ не брали участі у плануванні наїзду на Ірак?

Від часу, коли першим більшовицьким міністром закордонних справ став Чічерін, аж по через Литвінова, Молотова і Громика до Шеварднадзе традиційно і неперушною стала советська закордонна політика: тісне пов'язання її з місією російського комунізму — завоювати світ. У минулому році збанкрутував комунізм і даремні зусилля Горбачова та членів його прибічної Ради — рятувати комунізм. Катастрофальна економічна криза разом із провалом комуністичного Варшавського Пакту ніби перекреслили загрозу советської збройної агресії проти Заходу. Мрія Кремля дійти танками до Атлантичного океану відійшла далеко на задній план. Але американсько-советські конференції на вершинах й компліменти президента Буша на адресу Горбачова, як піонера демократизації Сходу Європи, не змінили дійсного обличчя Кремля — дволичності, фальшу, гри на дві сторони. Однією з користей теперішнього конфлікту на Близькому Сході повинні стати зрозуміння проросійських наївних речників на Заході, зокрема в Америці, що не єдина неподільна советська імперія, а національні держави є природним союзником Америки і всього демократичного світу. Советські старшини у Багдаді, як фавові дорадники Саддама Гуссейна — це найбільший глум над „співпрацею“ Америки і Советського Союзу.

Вночі з минулої суботи на неділю представник СССР від Ради безпеки ООН все таки голосував за застосування блокади супроти Іраку.

Не хотів би я опинитися на місці президента СССР. Перед ним, на мою думку, стоїть задача, яку в принципі неможливо розв'язати. На його долю випало зберегти тоталітарну імперію, останню імперію світу. Звідси всі зигзаги його політики за п'ять років „перебудови“, починаючи від сумнозвісного „ускарнення“. Звідси наслідки цієї політики, які полягають у тому, що кожен наступний захід, покликаний поліпшити становище, лише погіршує його. Залишається, керуючись російським прислів'ям „Не до жури біть живих“, рятувати те, що, як здається, у Кремлі, це надається для порятунку.

Останнім таким рятувальним колом, гадаю, і має служити „новий союзний договір“. Ще віпроку тому про нього говорили досить глухо, як про справу наступних літ. Зараз безгладки про нього не виходить у стер жоден випуск програми „Час“, жодне число газети „Ізвестії“. Вже набути скороспечені та мертвоварожні закони СССР про порядок виходу республік зі складу Союзу, „про розмежування повноважень між Союзом РСР та суб'єктами федерації“ від 26-го квітня та „Про основи економічних стосунків Союзу РСР, союзних та автономних республік, від 10-го квітня ц.р. Не маю сумніву у тому, що така ж доля спіткає і президентські укази останніх тижнів, які мають виразно централістський характер та стремлять

Забезпечення, чи пак страхування, можна б вважати як бізнес із кількатисячрічних досвідом. Вже бо Код Гаммурабі, себто збір вавилонських законів із 1700 року до Христа, включав форму кредитового забезпечення, де боржник не мусів сплачувати позик, коли знищався у фінансовій неспроможності. За що охорону прихотилося йому платити додаткову суму грошей з відсотками. Древні греки та римські організації виплачували своїм членам старечі пенсії та забезпечення неспроможності як теж покривали похоронні витрати, а у середньовіччі члени цехів отримували це забезпечення від вогню та крадіждей.

Коли ж у 1688 році Едуард Ллойд відкрив був у Лондоні каварно, то мав свої плани, однак „людина стріляла, а Бог кулі носив“... У тому часі торговельне мореплавання було живничком бізнесу, а що каварня Ллойда розташовувалася була близько води, силою обставин стала центром морської розвідки, з вістою якої могли користатися купці, власники кораблів, капітани суден і очевидно теж агенти забезпечення. Не дивно, що у XIX сторіччі Ллойд Лондону контролював вже половину бізнесу світового забезпечення, бо тут скрісталізувалося ринкове місце зустрічі між транспортом, а забезпеченням.

Можливо дивуватися, однак Ллойд Лондону —

Леонід Мільський, Київ

ПРО СОЮЗНИЙ ДОГОВІР

до тої ж самої мети, що й загадані закони СССР. Ці закони й укази, ухвалені, як кажуть, „з свинячий голос“, мали б це ж якійсь сенс, калі б не було того, але сьогодні, коли здається, немає республік, яка б не оголосила про свій суверенітет, вона вже не у змозі закупити нарастаючий процес розпаду імперії.

Нинішній голова Верховної Ради УССР, який, на думку Сергія Головатого, поки що проявився як діяч, порівняно з Володимиром Івашком, консервативного гатунку, намагатиметься якнайшоршого укладення договору, аби запобігти подальшому розвиткові подій у напрямку досягнення Україною справжньої незалежності і не допустити розпаду СССР. Сергій Головатий гадає, що існує ще й інша причина цього — звичайнісіньке небажання взяти на себе відповідальність за стан у республіці, якому партноменклатура зарадити не в змозі через свою некомпетентність. Нехай, мовляв, за це відповідає Москва.

Доти, доки Україна не зафіксує свій статус суверенної держави — вважає Сергій Головатий, — підписання будь-якого Союзного договору буде фікцією, черговою операцією, що накладає пута на Україну. Ко-

Юрій Р. Рыбак

ЛЛОЙДС ЛОНДОНУ

це не така забезпечена компанія до якої звикла публіка, це радше союз поодиноких підписувачів забезпечення, які приймають у забезпечення обставину, перевертаючи точно оцінку своїх спроможностей перерахувати ризик, з яким не дуже бажано мати будь-що спільного звичайні забезпеченні інститутів.

Оповідують, що колись під час товариської зустрічі у Лондоні одна із дам дуже зацікавилася була про фесію одного джентельмена, що якраз працював у Ллойд Лондону. Він пояснив своє становище так: „Індивідуально ми є підписувачі забезпечення однак колективно — ми є Ллойд Лондон“. Отже, Ллойд Лондонським понад 8,000 членів-індивідуальних підписувачів забезпечення, які перевають трансакції на власне conto і ризик із необмеженою порукою. Ллойд знову ж, як союз, встановлює правильний діловодства. Тому і визнається чому забезпечення поліси є „у“ Ллойд Лондону, а не „з“ Ллойд Лондону.

Члени (підписувачі) організуються у кількох сотнях синдикатів, а голова кожного з них оцінює ризик та премію для члена. Тими членами є тисячі фізичних осіб, яких вкладники називають „Імєннє“. Колись в історії

ну у Москві на консультаціях щодо укладання нового Союзного договору, — сказав Сергій Головатий, — втім, сьогодні (розмова відбулася 12-го серпня) туди мають вилетіти Гриньов, Фокін, Кочуба та експерти Юськов і Тимченко, які однак, теж не мають повноважень від Верховної Ради, хіба що від її Президії, але це зовсім недостатньо для участі в таких нарадах“.

Необхідність Союзного договору поганою довести життя. Чи потрібні нам величезні видатки на союзну армію, на космос? — запитує С. Головатий. Чи не краще пустити ці кошти на соціальні потреби? Союзний договір потрібний для врятування імперських структур. Я не бачу у чому Україна не може обійтися без союзних стосунків. Оборона? Але статус постійного неутралітету, якого ми прагнемо, означає міжнародно-правові гарантії недоторкості республіки, і для підтримання внутрішньої безпеки, охорони кордонів — вистачить мізерних збройних сил. Советське військо мусить бути виведено з України, а бази — зліквідовані. Швидко зовнішні зносини, то УССР є членом ООН і їдеться тільки

необхідним є закріплення статусу незалежності в Конституції і досягнення домовленості про нього з СССР, націоналізація усіх багатств республіки, підпорядкування уряду, у тому числі оборони, виключно Україні. Слід укласти двосторонні чи багатосторонні угоди з іншими республіками на засадах міжнародного права, тільки після цього Україна побачить, який Союзний договір їй потрібен, і чи потрібен взагалі. Йти від потрібного, знизити — підкреслює С. Головатий, — а зараз договір нав'язується згори. Кому це потрібно? Кому загодно, тільки не республіці!

Необхідність Союзного договору поганою довести життя. Чи потрібні нам величезні видатки на союзну армію, на космос? — запитує С. Головатий. Чи не краще пустити ці кошти на соціальні потреби? Союзний договір потрібний для врятування імперських структур. Я не бачу у чому Україна не може обійтися без союзних стосунків. Оборона? Але статус постійного неутралітету, якого ми прагнемо, означає міжнародно-правові гарантії недоторкості республіки, і для підтримання внутрішньої безпеки, охорони кордонів — вистачить мізерних збройних сил. Советське військо мусить бути виведено з України, а бази — зліквідовані. Швидко зовнішні зносини, то УССР є членом ООН і їдеться тільки

(Закінчення на стор. 4)

бесту найбільше виснажує фінансово синдикат за цілу історію його існування. Із більших втрат приходить навести затоплення кораблів, катастрофи літаків, гурганів, землетрусів, повені, посухи чи невідчі бізнесу як, наприклад, коли в 1980 році з причини бойкоту Олімпійських ігор у Москві американська телевізійна Ей-Бі-Сі отримала 78 мільйонів доларів за втрату доходу з реклами.

Від 300 років Ллойд приймається основною політикою, що ні один власник забезпеченої поліси, який має законну вимогу не може відійти без заплати. Це наставлення зберігається тому, що Ллойд, як клуб, провадить себе згідно з принципами клубової етики. У світі знають, що він забезпечує обставини, коли ніхто інший не кваліфікується перебирати ризик. Наприклад, із фільмових зйомок забезпечили: Джиммі Дуранте свій нійс, Марлена Дітріх — нійс, а Елізабет Тейлор — очі... Швидко оцей, то в одному американському містечку на бенкеті пожежників-добровільців їхній начальник висвітлює у сторону заслужених людей за організації присутніх панів: „У ваших очах запалюється вогник, який ми невеликі вгасити і проти якого немає забезпечення!“...Можливо, призадумавшись над цим твердженням, „дема забезпечення“, про оце своєрідне „забезпечення“ міг би спитати: „А де ж, мовляв, є Ллойд Лондону?“

советській власті побоюються молодих українців з діаспори, які заангажовані у громадському житті, допомагають Україні. Керівник УПАГенції, констатував що молоді люди в діаспорі підтримують усі демократичні сили на батьківщині, підтримують побудову українського громадянського суспільства. Тому теж основну увагу приділяють налагодженню контактів між Україною та Заходом. З уваги на слабе знання західних мов в Україні, а також початковий етап формування поліграфічної бази демократичного руху, Т. Кузьо за одне, з найважливіших завдань у допомозі Україні вважає саме створення відповідної поліграфічної бази та постачання її перекладами західних видань. Ці завдання виконує Товариство Прихильників Руху та Українська Європейська Культурна і Освітня фундація.

На питання про це чи в Україні надалі переслідуються інакшодумці, Т. Кузьо відповів позитивно, порівнюючи методи КГБ до стосованих польською поліцією в часі воєнного стану з 1981-83 років. Водночас він підкреслює, що владі не вдалося дотепер викликати національного конфлікту завдяки мудрій політиці демократичного руху, який повсюдно виступає за гасло „єдності усіх мешканців України, проти комуністичної партії“. Поляки початково стримано ставилися до українських маніфестацій, тепер ситуація дещо змінилася, але не радикально. Т. Кузьо стверджує також, що під сучасну пору існують добрі передумови для покращання українсько-польських відносин. Базується це на тому, що всі опозиційні, самостійні рухи в західній частині СССР прийняли принципи мирної дороги досягнення власних цілей. Тому теж не можуть мати місії атак насильства над національними меншостями. Це ж бо перешкоджає Горбачову викликати міжнародні конфлікти на зразок боротьби між Вірменією та Азербайджаном. З другого боку толерантне ставлення до меншостей допомагає здобути симпатію Заходу й визнання світової громадськості.

Керівник УПАГенції відповів також на питання про різницю між східною й західною Україною. На його думку поступово пробуджуються до незалежної діяльності великі міста як Київ чи Харків. Натомість, справді несприятлива ситуація існує на півдні України, де населення не має чітко окресленої національної свідомості. А це в

Микола Мушнік

Вісті з Пришівщини

У чеському видавничстві „Прага“ щойно вийшла друком повість Юрія Шербака „Чорнобиль“ у перекладі Лібери Дворжака. Це портрет людини, що ризикує власним здоров'ям і життям, ліквідувати наслідки найбільшої аварії в історії атомної енергетики. Книжка Юрія Шербака „Чорнобиль“ чеською мовою видано тиражем 50,000 примірників.

Чехо-словацька преса не перестає писати про визначного американського маляра-модерніста Енді Варгола, засновника художнього напрямку „поп-арт“, батька якого переселилися у ЗСА із села Микола на Пришівщині і були українцями. В містечку Меджилабірці, недалеко рідного села його батьків вже другий рік будується музей Енді Варгола, експозиція якого мала би бути відкритою ще цього року. Оскільки меморіальний музей Енді Варгола було нещодавно відкрито в американському Піттсбурзі, фундація Енді Варгола, що розпоряджається капіталом у кілька мільйонів доларів, не погоджується з тим, щоб аналогічний музей було відкрито і в Меджилабірці. У зв'язку з тим Товариство Енді Варгола в Меджилабірці нещодавно вирішило замість музею відкрити експериментальну Арт-студію (Арт-Студію), яка би організувала симпозіони, семінари, тематичні виставки

модерного мистецтва, надавала би стипендії молодим художникам тощо. Для обговорення цих питань нещодавно їздила в Америку трьохчленна делегація меджилабірчан, а у вересні мають приїхати до Меджилабірці представники фундації Енді Варгола і тут на місці уточнити, яку фінансову дотацію і скільки творів славного американського маляра вони дадуть у містечку Арт-студію.

Трьохповерховний будинок Арт-студії, згідно з останнім проектом, мав би виглядати отак: на першому поверсі буде постійна експозиція творів українського авангардного маляра Івана Кулея, який від 1925 року до смерті у 1952 році жив і творив у Празі. Другий поверх буде присвячено життю і творчості Енді Варгола, а на третьому поверсі відбуватимуться тематичні виставки. В підвалі будинку будуть сховища картин та майстерні. В Арт-студії мало би працювати п'ятеро людей. Репрезентативний каталог нової експозиції, що буде коштувати 350,000 крон, призначений для видання в мюнхенській видавчій Ігор Зубенко. Детальніше про все це розповідається у статті Беати Бібачової „Як росте музей Енді Варгола“, опублікованій у словачкій газеті „Vychod“ 4-го серпня.

До Празі з Західної Німеччини цими днями повернулися викладачі Пришівського філософського факультету — доценти Юрій Баца і Юрій Муличак, які три тижні викладали українську мову і літературу на курсах українознавства, що їх щороку органіжує Український вільний університет у Мюнхені. Разом з ними побували на курсах і троє студентів, що вивчають українську мову у філософському факультеті університету ім. Шафарика. Дальших сім українських студентів із Пришівщини ввійшли у Федеративну Республіку Німеччини минулого тижня. Вони разом із своїми ровесниками із різних країн Західної Європи проведуть три тижні в Українському пластовому таборі під Мюнхеном.

У п'ятницю, 3-го серпня, кошниця студія Словацького телебачення передала п'єсу Благовіста Угларі і Мілоша Караска „Осет“ у виконанні Українського національного театру у Празі, яка свого часу викликала жваву полеміку на сторінках словачкої й української преси. Це п'єса авангардна, своєрідна сатира на тоталітарний режим, в якій важливу роль грають символи, алегоричні образи і принагідні репліки. В п'єсі кожен артист говорить рідною говіркою, в основному — лемківським діалектом. У 1988 році, коли п'єсу було поставлено вперше, партійна цензура викреслила з неї цілий ряд місць, а саму п'єсу заборонила ставити в селах. Її бачили глядачі Братислави, Нітри, в Празі вона мала чотири оцінки, однак сільський глядач, якому вона була призначена в першу чергу, побачив її лише зараз з екранів телевізії.

У Чехо-Словаччині, немов гриби після дощу, почали виходити нові періодичні видання. Лише гумористичних часописів з'явилася добрий десяток. Найновішим з них є загальнословацький 12-сторінковий „Гумористично-сатиричний часопис — „Бумеранг“, який щойно потрапив у продаж. Часопис двічі на місяць буде видавати Український національний театр у Празі. Трьохчленну редакцію часопису очолює пришівський карикатурист Федір Віщо, який після 1968 р. понад п'ятнадцять років був „на ідеї“, тобто не зміг публікувати, ні виставляти свої карикатури. Дальшими членами редакції є його брат Мирослав та драматург УНТ Василь Турок.

Перше число „Бумерангу“ вийшло тиражем 50,000 примірників. На кольоровій обкладинці першого числа Федір Віщо зобразив матір у підтертому вбранні, що плаче над бідолашною дитиною повитою до перини з написом „Соціалізм“. Біля матері стоїть задуманий Маркс з „Капіталом“ під пахвою і з розплаченим жестом каже: „Чомусь я мав платити аліменти? Та ж я є лише батько! іде!“. Над

(Закінчення на стор. 4)

М. Брід

ІНТЕРВ'Ю Т. КУЗЬО ДЛЯ ПАРИЗЬКОЇ „КУЛЬТУРИ“

Видаваний у Парижі польський місячник „Культура“ добре прислухався справі інформування польської інтелігенції про українські справи. Редагований від самого початку Ежи Гедройцем, протягом понад 40 років, поміщав на своїх сторінках численні статті присвячені проблемі українсько-польських відносин. До провідних авторів „Культури“ належали й надалі належать такі відомі речники налагоджання добросусідських стосунків між нашими народами як: Юліуш Мерошевський, Юзеф Лободовський, Ежи Стемповський, Богдан Осадчук, Іван Косівський та інші. В останніх числах місячника надруковано цілий ряд матеріалів, які обговорюють ситуацію в Україні та перспективи польсько-українських відносин в сучасних умовах. Серед них найцікавішими зрозумілими є літерів Української Національно-Демократичної Партії Леонідом Мільським, послом-українцем до польського парламенту Володимиром Мокрим та Тарасом Кузьом, який є керівником Української Пресової Агенції в Лондоні та Української Європейської Культурної і Освітньої фундації. Розмову з Т. Кузьом провела 2-го травня ц.р. Моніка Агопоскі, а помічник її в найвищому, 7-8 числі „Культури“ за липень-серпень 1990 року.

В інтерв'ю порушено кілька важливих сьогоденних питань: національні відносини в Україні, українсько-польські відносини, різний рівень розвитку національного руху в західній та східній Україні, можливість введення воєнного стану в СССР.

Спочатку Т. Кузьо розповів про андворення з Советського Союзу, коли він намагався поїхати на з'їзд УРСР, що проходив 30-31 квітня ц.р. Помімо цього, що у нього була важна віза, пограничники на летовищі у Москві посадили його в літак до Варшави. Його підпано ревізії й без жодних пояснень відібрали візу. Т. Кузьо вважає, що

наслідок панування там окресленого роду людності — homo советікус. Українська опозиція згідна, щоб Крим був автономною республікою кримських татар.

Значна частина обговорюваної розмови присвячена аналізу політики Горбачова в Україні та його тактиці відносно Литви. І так, Т. Кузьо стверджує, що початковий етап „перебудови“ закінчився в 1987 році, коли то Горбачов зорієнтувався, що чисто економічні реформи не приносять добрих результатів. З того ж моменту ситуація вийшла з-під його контролю. В Україні „перебудова“ ще не стала дійсністю, хоч Комуністична партія дискредитована, навіть в очах росіян. Т. Кузьо передбачає, що з КПУ вийдуть молоді люди, які примкнуть до інших, новозаснованих партій. Проголошення самостійності Литви прийнято дуже тепло в Україні. Рух посередньо допоміг прибалтійській республіці, коли білоруська Верховна рада почала ставляти справу перелігу кордону з Литвою. Тоді Рух заявив, що в складі Білорусії знаходяться також українські землі. Це й загальмувало білоруські натиски. Приклад Литви навчав багатьох „ліберальних“ діячів демократичного руху в Україні, що суверенітет в рамках СССР означає дальшу експлуатацію. Тому теж вони стали на зовсім самостійні позиції. Т. Кузьо сказав також, що йому близький неспокій Сергія Грігоряна відносно підготовки Горбачова до введення воєнного стану. Останнім часом зросла кількість симптомів щодо цього.

В інтерв'ю висловлено також побажання відносно східної політики Польщі. Т. Кузьо дотримується погляду, що польський уряд повинен отримати зі своєї країни „горбанізм“ й більш енергійно підтримувати опозицію в СССР. А для цього добрим способом є збільшення перепливу інформації поміж Україною і Польщею.

В цілому думки висловлені в обговорюваному інтерв'ю заслуговують на увагу, тим більше, що їх автор, є керівник впливової пресової агенції, з якої інформації користаються не лише українські діаспорні газети й часописи. Здається однак, що зайвою справою було атакування одного з відіамів української політичної діаспори і порівнювання гагебіського „чорного списку“ з „бандерівським“.

ВЗАЄМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: УНС ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ МОЛОДІ, МОЛОДЬ ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ УНС.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА”
напередодні візиту з концертним турне в Україну
владштовує

в НЕДІЛЮ дня 23-го ВЕРЕСНЯ 1990 р. о год. 2:30 по полудні
в залі WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL
16th & Irving Place, New York, N.Y.

КОНЦЕРТ
„ДУМКА” — ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

Диригент — СЕМЕН КОМІРНИЙ
Фортепіановий супровід — ЄВГЕНІЯ ПАЛІЙ

Квитки на концерт в перепродажі в крамницях:
„АРКА” і „СУРМА” та при касі.

УВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ФОНД ДОПОМОГИ
ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
МАЄ ШАНУ ЗАПРОСИТИ ГРОМАДУ
НА ЗУСТРІЧІ, ДЕ ВИСТУПАТИМЕ

МИХАЙЛО ГОРИНЬ

голова Секретаріату Українського Народного Руху
заступник голови Народної Ради у Верховній Раді УССР
Громадські зустрічі відбуваються у таких містах:

- **НЬО ЙОРК:** середа, 29-го серпня, година 7:00 вечором
Український Народний Дім, 140 Друга Авеню.
за додатковими інформаціями звертатися до Українського Тижневика
(201) 434-0237
- **КЕРГОНКСОН, Н. Й.**: субота, 1-го вересня, година 2:30 по полудні
Союзівка, зала „Веселка”
За додатковими інформаціями звертатися до управи Союзівки,
(914) 626-5641
- **КЛІВЛЕНД:** вівторок, 4-го вересня, година 7:30 вечором
зала ім. Митр. А. Шептицького при церкві св. Йосафата, 5720 Стейт-Ровд.
За додатковими інформаціями звертатися до Василя Ліщинського,
(216) 888-4220
- **ДІТРОЙТ:** четвер, 6-го вересня, година 7:30 вечором
авдиторія української православної катедри св. Покрови, 21931
Евергрін Ровд.
За додатковими інформаціями звертатися до Зенона Василькевича,
(313) 883-1602
- **ЧИКАГО:** субота, 8-го вересня, година 6:00 вечором
БЕНКЕТ у залі української католицької церкви свв. Володимира
і Ольги, 2245 Суніріор вулиця.
За додатковими інформаціями звертатися до д-ра Богдана Ткачука,
(312) 486-3699.
- **ВАШІНГТОН:** Просимо читачів слідкувати за дальшими оголошеннями.

В Аделяді зі щирим ентузіазмом зустрічали Н. Матвієнко

Концерт Ніни Матвієнко відбувся в неділю, 15-го липня в Народному Домі в Аделяді. Коли присутні усвідомили собі, що наша співачка з України буде виступати без акомпаніменту, мимохідь закралася недовіра, чи такий виступ буде успішним. Однак сталося щось непередбачене. Присутні впродовж майже тригодинного концерту Ніни Матвієнко забули про час, забули про тверді крила, на яких сиділи, та всеціло „з’єднались” з чарівною гостею з України.

Скромна та лагідна, невисока ростом полісяночка заволоділа душами та увагою присутніх. Перед нами з’явилася легко усміхнена, скромна та з лагідним голом, вдягнена у свою народну поліську нощу жінка, і ніжно майже шепотом промовляла, змальовуючи короткими фрагментами трагічну долю нашого народу протягом століть займан-

Зустріч після концерту з Ніною Матвієнко в Домі С.У. Д-р Святослав Шумський дякує гості від громадянства. Біля нього (зліва) Марійка Шумська. (Світлив: Михайло Гоян).

Матвієнко піднявши чоло і рама вгору заспівала стрілецьку пісню з боїв під Матківкою, особливо наголошуючи слова „хлопці підємо, за волю і славу, за Україну за рідні права й державу”! Сталося щось несподіване.

Присутні встали з місць і співали з нею. Широко нагороджували її бурними оплесками, а на закінчення піднесли їй китиці квітів.

Після концерту відбулося скромне прийняття в залі Союзу Українок, який на чолі з Катериною Качмарською у великій мірі допоміг організаторам її приїзду до нас — Товариству Професіоналістів та Підприємців.

Незабутнім моментом був високопатріотичний фінал з босими піснями наших борців за волю. Ніна

Д-р Святослав Шумський

Львів...
(Закінчення зі стор. 1)

ці до успіху цієї виїмкової імпрези, найбільшої, яка досі відбулася спільними силами в Україні, а це: д-ві Ахилеві Хрептовському, провідницям прогульок Марії Гельбіг, Марті Федорів і виконавчому директору Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля Надії Матківській. Закінчив своє слово А. Сердюк бажаням, щоб у всіх була одна мета: Україна. Д-р проф. Леонід Пиріг відчитав ряд привітів, зокрема Владикам обох віровизнань та всім товариствам, що допомогли у перевезенні конгресу, а відтак резолюції та пляни праці на майбутнє. Серед них найважливіші — це виміна інформаціями, студентами та лікарями, допомога у підвищенні технічного рівня медичної опіки та найактивніша допомога жертвам ядерного вибуху в Чорнобилі. Учасники конгресу вирішили також, що черговий конгрес має відбутися в Україні у 1992 році.

Офіційно закрав конгрес президент СФУЛТ д-р А. Хрептовський закликом, що після обміну досвідом прийшов час, щоб розпочатий діалог перевести в дію. Він закликав українських лікарів до праці не лише для лікування хворих, але і до праці на громадському полі, закінчуючи відомою фразою президента Кеннеді, яка повинна стати головною ниткою спільної дії: „Не питай, що батьківщина дає тобі, але спитай себе, що ти можеш зробити для своєї батьківщини!”

Зворушливим для всіх учасників цього вечора було благословення Владика Володимира Стернюка, який в асисті священників поблагословив з ложі на дорогу всіх, що приїхали на конгрес і передав олії Матері Божої, закликаючи при тому до єдності і взаємної любові. Владика В. Стернюк був почесним гостем у першій частині закриття конгресу, коли всі його про-

відники та представники політичного життя спільно зайняли місця на сцені. Почесним і особливим тут гостем був теж Юрій Шухевич. Обширна мистецька програма закриття, що відбулася після довгої перерви, в якій на усіх поверхах театру львів’яни агощали своїх гостей, розпочалася молитвою „Отче наш”, що її, як і ряд інших пісень, виконав чоловічий хор „Гомін” під диригентурою Олега Цигилика. Твори В. Барвінського і М. Колесси виконала піаністка Марія Крушельницька, а арії із опер відспівав соліст театру опери і балету ім. І. Франка Олександр Бені. Радісною несподіванкою був надпрограмовий виступ хлоп’ячого хору „Дударик” під орудою Миколи Качали, який, як завжди, збирав бурю оплесків. Львівська камерна оркестра „Інтер” виконала високомистецько твори Д. Бортнянського і М. Скорика, а найбільше оплесків здобула лауреат міжнародних конкурсів своїм блискучим співом сопрано Наталія Дацько. Виступав також ансамбль національної пісні „Вірли” під керівництвом Марії Процев’ят, та симфонічна оркестра Львівської філармонії із диригентом Іваном Юзюком. На закінчення концерту низку стрілецьких пісень заспівав хор „Гомін”, а завершення цього багатого і довгого концерту була рецитация відомої поезії І. Франка „Великі роковини” у виконанні артиста Святослава Максимчука.

Могутнє „Ще не вмерла”, яке підхопили всі учасники, дзвеніло ще довго поміж львів’янами та рядами крисел цього оперного театру, який чув вже не один національний гимн, але, мабуть, ніколи у такому спонтанному та зворушливому для учасників виконанні.

Ще довго у цю останню гарячу ніч гості здалека на площі біля оперного театру і довкола нього, не могли розпропатитися із своїми рідними та знайомими львів’янами. І в кожного з гостей в руках були троянди. Як із самого початку Львів привітав своїх численних гостей квітами, так і прощав їх ними. Цей квітистий Львів забрав у своїх споминах сотні учасників конгресу по всіх далеких країнах світу.

Дівчата прощають квітами гостей зі Заходу.

Д-Р ЄВГЕН ОЛЕНКО
внутрішні хвороби
приймає у Квінсі і виїжджає на виклики додому.

ДЕНТИСТ ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хвороб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням.

Адреса у Мангеттені: ROCKEFELLER CENTER 630 5th Ave., Room 1803 New York, N.Y. 10020
Адреса у Квінсі: 105-37 64th Avenue Forest Hills, N.Y. 11375 (718) 459-0111

— UNCHAIN —
Ukrainian National Center: History and Information Network
P.O. Box 300, Newark, N.J. 07101 ■ (201) 373-9729

УЛАШТОВУЄ ЗУСТРІЧ

З КОНГРЕСМЕНОМ ДЖЕЙМСОМ ТРАФІКАНТОМ
який буде говорити на тему:

СПРАВИ ІВАНА ДЕМ’ЯНЮКА РОЛІ О-ЕС-АЙ ЗНЕСЛАВЛЮВАННЯ УКРАЇНЦІВ

ФІЛІДЕЛЬФІЯ — П’ятниця, 7-го вересня 1990 р., 7-ма год. веч. Зала Культурного Центру, Філідедельфія, Па.

НЬОАРК — Субота, 8-го вересня 1990 р., 2-га год. по пол. Зала руханкова церкви св. Івана Хрестителя, Ньюарк, Н. Дж.

НЬО ЙОРК — Субота, 8-го вересня 1990 р., 6-та год. веч. Зала Народного Дому, 2-га Авеню, Нью Йорк, Н. Й.

Також виступлять адвокати:

Андрій Филипович — Філідедельфія
Богдан Витвицький — Ньюарк
Аскольдо Лозинський — Нью Йорк

Члени Комітету Оборони Івана Дем’янюка поінформують про перебіг відклику смертного вироку в Ізраїлі.

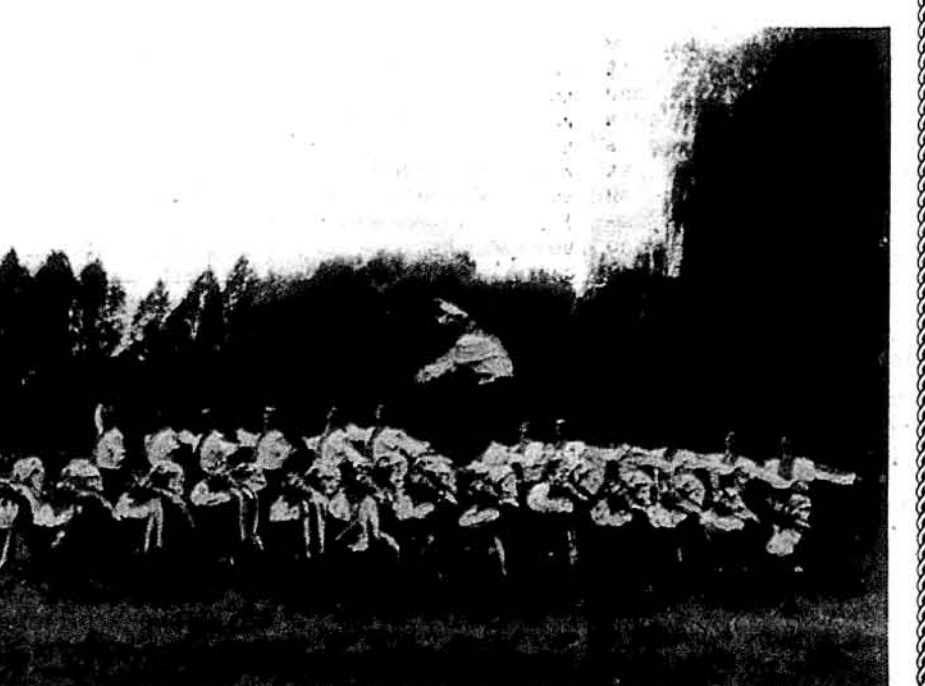
розклад концертів:

ВЕРЕСЕНЬ	
9 — Гамільтон	22 — Саскатун
13 — Оттава	23 — Калґарі
14 — Монреаль	24 — Едмонтон
16 — Торонто	25 — Едмонтон
17 — Судбури	26 — Віндзор
19 — Тандер Бей	28 — Дітройт, ЗСА
20 — Вінніпег	29 — Клівленд, ЗСА
21 — Реджайна	30 — Чикаго, ЗСА

ЖОВТЕНЬ	
2 — Баффало, ЗСА	
3 — Рочестер, ЗСА	
5 — Філідедельфія, ЗСА	
6 — Ньюарк, ЗСА	
7 — Нью Йорк, ЗСА	

ПЕРШИЙ РАЗ В КАНАДІ Й АМЕРИЦІ!
УКРАЇНСЬКИЙ ТАНЦЮВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ

„НАДЗБРУЧАНКА”
професійний колектив з Тернополя

Рівне...
(Закінчення зі стор. 1)

Партія при Русі — одним словом Рівне тепер прокидається зі свого довгого сну.

— А як з іншим населенням цього міста?

— І жиди, і росіяни, як всі некомуїсти, підтримують НРУП і якщо є поділ поглядів, то тільки на комуїстів та інакшомислячих.

— Чи ви надієтеся здобути тепер потрібну вам допомогу на технічні засоби, які вам так важливі?

— Я безумовно надіюся і маю вже докази того що українці в ЗСА бажають нам допомогти. Ось, наприклад, інж. Іван Макарець, сам з походження волиняк, уфундував апарат для міряння радіації „Проб”, ось я вже тепер після перебування у Гарварді зібрав багато книжок з української історії та літератури українською та англійською мовами, дістав багато із Фонду Катедри Українознавства, а децю із приватних колекцій для нашої бібліотеки. Значить не поїду з порожніми руками, а може ще знайдуться інші, які нам допоможуть. Рівне потребує помочі, як мало інших наших міст — ви ж знаєте про радіацію у тому районі і які це може мати наслідки на населення, а особливо на дітей. Чи може хтось бути байдужим до цієї жахливої проблеми?

З НАГОДИ ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ’ЯТНИКА НА ГРОБІ СВ. П. МГ-РА БОГДАНА КОВШЕВИЧА
що відбулося в неділю, 5-го серпня 1990 р. в Гантері, Нью Йорк

на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля зложили \$325.00:

Катря Ковшевич, д-р Христина Дурбак, Ірина і Богдан Гасюки, мгр Роман Баб’юк, Дарія Шепарович, Любомир Лампіш, Володимир Паликович, мгр Дарія Бойдунчик, О. Федаш, І. Мартинюк, Наталія Качмар, Стефанія Пурий, Ірена Гаврилів, Христина і Петро Дзюби, Мирослав Сірий, М. Угорчак, А. Жилава, Петро Кобзар, Галина Вербенець.

бл. п. ВАСИЛЬ ШВЕЦЬ
народився в селі Волощина, Підгаєцький повіт.

Залишив у глибокому смутку:

дружину — ЛЮБУ домі — АРЕТУ з мужем ХРИСТОМ сина — АДРІАНА брата — МИХАЙЛА з родиною онука — ХРИСТОФЕРА, МИХАЙЛА, ДАНИЛА і ПЕТРА

Ближчу і далшу Родину в Канаді, Америці та Україні.

Архітект А. Осадца передав портрет Митрополита А. Шептицького для Митрополита В. Стернюка

Парох Преображенської церкви у Львові о. Володимир Боцян тримає портрет св. п. Митрополита А. Шептицького роботи А. Осадца.

Щоб внести свій особистий вклад у святкування 1000-ліття Християнства в Україні, архітект Аполінарій Осадца намалював в 1988 році портрет покійного Митрополита Андрея Шептицького. Для доброго відображення обличчя послужила йому фотографія пок. Митрополита, яку А. Осадца зробив ще в 1943 році в митрополитському городі. Пок. Митрополит сидів у своєму переносному кріслі, оточений малими дітьми, яких привели до городу сестри-виховниці, мав легко усмінене обличчя, глибокі очі поглядали на страву заговорили до кожної дитини. В таку хвилину, коли вся його увага була звернена на маленьких гостей А. Осадца зробив телеоб'єктивом фотографію обличчя пок. Митрополита, яка й послужила для відтворення вірних рис його обличчя.

Донедавна портрет зберігався в автора. Після розмови папи Івана Павла II з президентом М. Горбачовим з'явилася надія, що Українська Католицька Церква буде легалізована.

Тоді А. Осадца запропонував Митрополитові Володимирові Стернюкові портрет св. п. Митрополита Шептицького, на що отримав прихильну відповідь. Під час недавніх відвідин у Львові в зв'язку з відсутністю Митрополита Володимир (він був тоді на нарадах українських влади в Римі), А. Осадца передав цей портрет пароху Преображенської церкви у Львові о. Володимиру Боцянові. Накресливши в короткій проповіді під час молебня сільветку пок. Митрополита Шептицького, парох підніс портрет над головою і сказав, що він символізує поворот духа й ідей Великого Митрополита на святоюрську гору.

У людей, для яких ця невелика церемонія була несподіванкою, було помітне хвилювання, а в багатьох видно було сльози зворушення.

Після молебня люди оточили архітекта Осадца й його дружину та дякували їм за дорогий для них дарунок.

Вже появилася книга

A THOUSAND YEARS OF CHRISTIANITY IN UKRAINE

„Тисяча років християнства на Україні“ (англійською мовою)

Християнство в Україні від 1-го століття до 1988 року. Великий формат, багато фотографій і ілюстрацій (таблиці, картки, таблиці, тверда обкладинка, літосковий папір. Видання Смітського університету. Кравецького Товариства Християнства на Україні у США. 1988. Баттлмор, стор. 312. ціна 50.00 дол.

Замовити у книгарні Свободи

СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Можливо, там же. Держіть об'єкти додати до чеків.
Роз'яснювальний податок.

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „Свободи“

30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Прошу змінити мою адресу:

„Свободи“ ☐ „Українського Тижнича“ ☐

„Веселки“ ☐

Моя СТАРА АДРЕСА була:

число відпису (якщо член УНС)

м.я. (якщо член)

Адреса

Моя НОВА АДРЕСА така:

м.я. (якщо член)

Адреса

На зміну адреси проситися обов'язково долати \$1.00.

Після шести тижнів перебування в Україні Дарія Василь Маркус зустрілися 15-го червня з чикагською громадою, щоб поділитися своїми спостереженнями та враженнями. Зустріч з громадою відбулася з ініціативи Товариства Сприяння Руху в Чикаго. Д-р Маркус приготував обговорення цієї події. Його виступ попередив фільмовий монтаж, приготований д-р Дарією Маркус, який був знаменитим ілюстраційним підкладом для пізнішого виступу д-ра В. Маркуса.

Найбільше враження робили картини святкування Великодня у Львові й Києві, прекрасна архітектура Чернігова й весняна, потоплюча в зелені Україна. Люди скрізь гарно одягнені. Дарія Маркус сказала, що там культи одже, „на Хрещатику в Києві люди і цвіті пахнуть, стільки зелені в містах і розпіваних птахів, як ще не зустрічала“. Фільм з поясненнями д-р Дарії найдетальніше приблизив частину теперішньої України — міста, природу, — об'єктивні вартості й красу.

Своє слово про Україну д-р В. Маркус назвав „Україна 1990“. Першим питанням був політичний стан в Україні з враховуванням ситуації в Європі та Східній Європі. В своїй аналізі д-р Маркус виділив такі сфери: становище партії, влади, як далеко пішла демократизація, проблема гласності і т. п. Згадуючи про коментарі в Західній пресі на ці теми, він ствердив, що членство в партії забезпечує багато соціальних, професійних і всяких інших благ. Виразно відчувалося, що партія перестала бути всемогутньою силою. Люди бачать, і говорять, що ведеться подвійна а то й потрійна адміністрація, різні звітності, контроль, уряди, в яких сидять тисячі паразитів. Говориться про перебудову пар-

„УКРАЇНА 1990“

тії, дуже модно критикувати попередніх, звальовати все на Сталіна, Брежнєва — не так легко усунути все, що будувалося роками. Дуже важливим чинником стає післявиборчий період, в якому партія зустрілася з опозицією. В Російській Республіці розвинулася сильна опозиція у великих містах: Ленінграді, Москві, Ярославлі, Свердловську, і вони дали сильну підтримку Єльцину. Ми є свідками серйозного суперництва між Горбачовим і Єльцином. В дальших оцінках добре місце здобуло міське правління Києва, в яке ввійшла більшість демократичного блоку, а в трьох областях Західної України владу перейняла демократична більшість. Зате інші більш міста України, як і сама Верховна Рада УРСР, знаходяться під владою партійців. Дуже добре що перебіг сесії передається безпосередньо й народ сам переконується, кого вибрали, скільки там же бюрократів, які не здібні будь-що вирішувати і взагалі самостійно думати. В розмовах на вулицях, в таксі, всюди — політика, без страху, недовіря до влади зростає. Молоді — зовсім радикальні, переважає думка: „немає повороту, ми, молоді, до того не допустимо!“ Поділяють це існує рабський підхід до явищ: як дозволять, як злегалізують, але вже в Україні, особливо Західній, вважають — хто собі здобуде — цей має.

Створюються нові партії. В партію перетворюється Зелений Світ, програма якого вже була опублікована. Організація від тієї назви прийняла ширшу завдання, маючи паралельні відповідники в країнах Західної Європи. Третью партію, на думку д-ра Маркуса

буде Демократична партія. В Західній Україні, докуча академіка Юхновського постоєло ядро селянської партії. Існують невеликі групи соціал-демократів. В Києві існує й, правдоподібно, сформувалася в ширший з'їзд Українська національно-демократична ліга, це дуже цікава партія за своїм складом. Є зародки Християнської партії — що ідею підносить Сверстюк і кілька інших.

Від питань політики д-р Маркус перейшов до питань національної культури: де є національна свідомість, як вона твориться, який ступінь її теперішнього розвитку. „Галичина — це війна, тут живі спогади боротьби сорока років, тому, — сказав прелат, — збереглася література, збереглися пам'яті, родинні зв'язки й наявність ще одного фактора — рідні, знайомих в діаспорі, це ж — національна імміграція“. Дали представлення була районізація національної свідомості. Волинська — на другому ступені, прикро, однак в Житомирщині, Кіровоградщині, де проходило найбільше боїв армії УНР, втрачена пам'ять і залилася населення. До того там повністю панують партократія. Цікаво представляється Західній пресі й Причорномор'я. Поруч із сильним зрусифікуванням, помічаються значні позитивні пробудження національної свідомості, що виявляється у фольклорі: стара козацька пісня, дума, бандура, хор, культ історичних пам'яток, відвідування, розшуки могили. Вже багато познач наміру реалізувати культуру, виповнювати „білі плями“. Друкуються деякі, досі заборонені твори культури, тривають виставки картин Я. Гніздовського, Е. Коза-

ка.

Шкільництво є наділі слабим пунктом. Надійним є закладання нових дитячих садків, і цей приклад знайде своє наслідування. Ми навчимося не уявляємо, як там скоро, прерізними шляхами поширюється інформація, не враховуючи зовсім глухих сіл, чи людей, яким байдуже. Вища освіта, це й вища проблема — а освіта це ключове питання українзації України. Цікаві були інформації про український характер Львівського університету, де 90 відсотків українська мова, де менше — політехніка, в Ужгороді 78 відс. в університеті, в Києві — 50 відсотків лекцій ведеться українською мовою.

Академія Наук — це концентрація науки 50-мільйонного народу, тут є найкращі сили, 20,000 осіб з науковими званнями. Осередки Руху існують у всіх інститутах, зокрема — математичному, який є найсильніший. Дуже радісним явищем є те, що технічна інтелігенція, представники точних наук, зокрема в Галичині стали свідомими, живають українською мовою на лекціях виразно говориться про дерусифікацію.

Театр в Україні довгий час перебував у стагнації, його навісимо тримали на провінційному рівні. Сьогодні вже є проблещки нових авангардних пошуків в театрі, в образотворчому мистецтві. Пробудився великий культ старовини, музеїв, населення хоче відновити Чернігів, відбудувати Хортицю і оборонити Канів проти шкідливих споруд, ведуться археологічні розкопки, будуть знесені скансени, тобто музеї під відкритим небом. Ще дуже важливою справою є комунікація, преса, яка вже також перебуває в стагнації. Колишня газета „Ленінська Молодь“, сьогодні — „Молода Галичина“, стала одною з найбільш бойових газет. Але є ще режимна преса: „Правда України“ (російськомовна), „Радянська Україна“ — більш реакційна, як „Правда“ чи „Ізвестія“ в Москві. „Прапор Комунізму“ в Київській області називають „Прапором шовінізму“, хоча українськомовна, але абсо-

лютно антиукраїнська газета. Про „Літературну Україну“ всі вже знають, вона стала авангардом і платформою відродження. Цікавим і позитивним є „Вечірній Київ“, зникає в кіосках дуже скоро й тяжко збільшити його тираж.

Існує ще неофіційна преса й це надзвичайно цікаве явище. Друкується вона примітивним способом переважно в Литві або Латвії, її в напелечниках привозять в Україну. Її тираж різний: від кількох десятків до кількох більше тисяч. Чотири газети з'являються ще друком: місячник „Рух“, „Зелений Світ“, „Прогісвіт“ у Львові, „Слово“ в Києві — газети Товариства Української Мови. Засяг цієї преси величезний. Д-р Маркус зробив точний перелік видань, подав назви, хто видає, і який має профіль та кого вони репрезентують, місто чи район, географічний засяг, відомірюваний на найближчих радикальних, видання львівської красної молодіжної організації СМУМ і окремо Української Національної Партії.

Була нагороджена справа радіо й телебачення, які є головним джерелом інформації та формування поглядів. Наші люди дуже турбуються, як його „перебудувати“, як туди дістатися й українизувати.

Про релігійне питання д-р Маркус сказав: „Це був окремий предмет мого дослідження роками і я б хотів представити справу так, як вона виглядає“. В Україні існують три релігійні організаційні структури: Російська Православна Церква, тепер Українська Православна, колись дуже царська, абсолютною опортуністична, підтримувала всі режими, антиукраїнська. Собор св. Володимира в Києві — твердження москвофільства і російськості. Під собором с. Юра у Львові тривалий православний і греко-католицький відпави в час Великодня. Друга — автокефальна, відновителі автокефалії стали о. Володимир Ярема та старший віком владика Йоан.

Третя — є греко-католи-

Вісті...

(Закінчення зі стор. 2)

названо часопису є гасло: „Бумеранг усіх країн вертається!“ Ціле число витримане в отаком політичному гумористично-сатиричному дусі. Із програмної вступної статті довідуюсь, що „Бумеранг“ мав виходити вже у 1968 році, однак Варшавський договір перекреслює його реєстрацію. „3 того часу минуло 21 рік, — заявляє редакція. Хтось в нас ці роки вкрав із життя, залишивши проблеми невирішеними. Спробуймо уявити собі, що ми є на 21 рік молодші і візьмемося за роботу“.

У заві редакції наведено, що новий часопис буде двомовним — словацьким і українським. Перше число вийшло лише по-словацьки, хоч українська проблематика на його сторінках порушена в кількох статтях і карикатурах.

На одній із карикатур Федір Віщо зобразив українського опришка Олексю Довбуша, що на фоні словацького державного герба, звертається до свого словацького „колеги“. Юра Яношика із словами: „Навіщо нам, опришкам, битися, коли нас і без того лихо б'є“.

Крім редакторів, у першому числі взяли участь визначні чеські й словацькі карикатуристи та сатирики. Цікавою є, наприклад, сторінка, присвячена Й.В. Сталінові, що на ній без будь-якого коментаря процитовані вийнятки із публікації, виданої 1949 року до 70-річчя від народження „генія революції“. Те, що сорок років тому — було одією, сьогодні звучить анекдотом. На нашій сторінці подані совєтські жартівки 50-х років, які теж сьогодні сприймаються як анекдоти.

Спростування помилок

У редакційних статтях у „Свободі“ з 8-го і 16-го серпня слід виправити, що населення Іраку становить біля 18 міль. осіб, а договір в Кемп Дейвід підписав президент Сігмунд Анвар Садат. — Ред.

цька. Сьогодні Галичина стала базою всіх трьох релігійних структур. Автокефальна має сім єпископів та греко-католицька — сім єпископів. На Закарпатті є монастирі: Василіян, жіночі згромадження, Студії. Д-р Маркус подав приблизний стан числами. На тлі церков і приміщень існує боротьба, однак вона не мала таких ексцесів, як тут говорилось. Виразні перебільшення. Недобрими є закиди православної, що Греко-Католицька Церква — під польськими впливами, з історії знаємо, як ця Церква відстоювала українство. Ще гіршими є теж закиди, що автокефалія, — це конспірація КГБ. Українськими Церквами з національного погляду історично є об'ї боротьба, зайві конфлікти шкодять національному добру, національному інтересам. Нам треба усім до цих справ підходити холодно і з розвагою.

Ірина Камінська

MARKA COMPANY
ESTABLISHED 1971

26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550

Всі шкільні книжки просимо замовляти в АРШ. На складі книжок ВСІХ видань. Одержите на наступний день після телефонічного замовлення.

ШКІРНІ НЕДУГИ РАК ШКІРИ

ВЕНЕРІЧНІ ХВОРОБИ

ЗАБИГИ ПРОТИ ВТРАТИ ВОЛОССЯ

ЗАСТРИКИ COLLAGEN ЛІКУВАННЯ ЗМОРЩОК JIM BARAL, M.D.

ЛІЦЕНЗІЙОВАНИЙ ДЕРМАТОЛОГ

Центр американської дерматології

(212) 247-1700

210 Central Park South
New York, N.Y.
(bet. 5th & 7th Ave.)
Medicare приймається
Пациєнти приймаються тільки за домовленістю
Працюємо також в суботу
Можете знайти нас скоро в NYNEX Yellow Pages

HELP WANTED

ПОШУКУЄМО ЖІНКУ

до легкої домашньої праці і до опіки над дітьми у віці 6-9 років.
Livingston, N.J.
Тел. (201) 994-2812
(Якщо немає вдома просимо залишити вістку на стрічку.)

РОЗШУКИ

ПОШУКУЄМО ДМИТРО

років 22, пошукує своїх дідів АНАТОЛІЯ І НАТАЛІЮ СТЕЦЕНКО, що були вивезені в Німеччину з Вінічи в 1945 році.
270011 Одеса 11
вул. Пушкінська 35 кв.
Стеценко Дмитро

ПОШУКУЮ

землю з хатою в околиці Гантеру, Нью-Йорк. Прошу телефонувати до МАРКА

718 - 599-0248.

UKRAINIAN TYPEWRITERS

also other languages complete line of office machines & equipment

JACOB SACHS

251 W. 98th St.
New York, N.Y. 10025
Tel. (212) 222-6683
7 days a week

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в БРОУК, БРОУКЛІН, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУІС НАЙГРО — директор Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

„Форум Романум“ Львова

Вивчали ми в середньовічній історії Риму, що там за традицією були створені площі, звані форумами, на яких часто виступали речники держави зі своїми програмами. Вони часто давали свої оцінки по події дня. На цих форумах виступали теж діячі науки, філософії, судді. Служили вони і місцем для торговельних справ.

Львів, столиця Західної України, створив щось подібного до римського „Форум Романум“. Дехто порівнює цю площу до Лондонського Гайд парку, де збирається лондонська богема, однак львівський форум пригадує глядачам більш сувору дійсність, яка нагадує тверду дійсність сучасного західноукраїнського життя за перебудови.

Цей форум знаходиться в центрі сучасного проспекту Леніна, а це точніше — в центрі між двома пам'ятниками — Ленінові, який стоїть перед театром опери й балету, та пам'ятником Міхейкевичеві. На цій площі в центрі був колишній пам'ятник Янові Собеському, польському королю, якого поляки з переселенням на захід забрали зі собою до Польщі. Внаслідок цього на тому місці створилися порожнеча, яку культурні діячі Львова хотіли заповнити гідним пам'ятником нашому Великому Кобзареві. Ті, які придумували всякий національний український рист Львова, знаходили різні причини, щоб до побудови пам'ятника Шевченкові на цьому місці не допустити. Отже почалася акція: народ виступив одверто проти партократичного рішення. Найперше поставлено в призначеному місці портрет Тараса Шевченка. Майже одночасно з'явився там національний прапор і квіти. Темні сили вночі усували все крадькома, але народ відстояв стовп та знову. Врешті поставив стовп, а тоді підірвали сили присіли. Так діялось менш більш два-три роки тому.

Сьогодні площа Шевченка прикрашена імпровізованими льозунгами, закликами. Всі вони своїм змістом спрямовані на будівництво держави та гартування характерів. Ось декілька: „Вставай в живий ланцюг України!“, „Вставай, кайдани розривай, блакитно-жовтий стяг з тризубом ти, брате, вище піднімай!“ Бра-

тство „Відсіч“ виставило такий клич: „Відсіч алькоголю, наркотиків і тютюну“, а при тому щіла писана лекція, як малі грами горілки, пива, наркотиків вбивають свідомість і працюєвість людини. Щоб наголосити цю правду ще раз і ще раз, простягається великий клич: „Борі за Україну, не вживайте нікотину“. Є ще такі кличі: „Вільна Україна — Радам“, „1933-1986 — Україна в геолодії“, „Люди, не зрадьте віри батьків!“ та інші. Часто появляються загальнонаціональні оголошення про великі мітинги, які, як правило, відбуваються перед пам'ятником Іванові Франкові. Було оголошення, що в Зашкові, в місці народження полк. Євгена Коновальця, відбудеться Панахида та траурний мітинг.

Але найбільш характерним для цього „Форум Романум“ Львова чи площі Тараса Шевченка є те, що тут ви отримаєте всю неформальну літературу не тільки Львова, але й з різних областей України. Дехто називає цю літературу „бібулою“. Це за давньою традицією. За Польщі вона друкувалася нелегально на тоненькому папері (бібулі). За поширювання її каралося до двох років в'язниці. Це так за демократичної панської Польщі. В „добу перебудови“ немає бібулі, навпаки досить грубенький папір, але кличі і зміст часами багато змістовніші як на тоньосінській „бібулі“. Ніхто тут не карає ані конфіскує.

За час нашого перебування у Львові ми призирали дещо для архіву та музею, бо це найкраща документація розбудови та посту національного сил спільноти. Дуже популярним є „Віче“, видання Львівської регіональної організації Народного руху України за перебудови, появляється з 1989 р., прикрашене гербом Лева. „Тернове поле“ з Володимиром тризубом посередині — це видання Тернопільської крайової організації Народного руху України за перебудови. „Поклик сумління“ — інформаційний вісник Львівської регіональної історико-просвітницької організації „Меморіал“. Часто появляється вісник Товариства Лева „Поступ“ з гаслом І. Франка „Більше поту — менше крові“. Виходить

М. Г. Мар.